

Egy háromszáz éves könyv margójára

Dr. Somogyi Zoltán – tudományos főmunkatárs
Erdészeti Tudományos Intézet, Budapest

300 évvel ezelőtt jelent meg az első átfogó erdészeti szakkönyv. Szerzője, Hans Carlowitz és mások munkájának eredményeként, a fahasználat és a növedék közti egyensúlyt sikerült megteremtenie az erdészeti szakmának. A fán kívül több más erdei termék, valamint erdei szolgáltatás esetében is nyugodtan beszélhetünk az erdőgazdálkodás fenntarthatóságáról. A jövőben a szakmán belül azon kell dolgozni, hogy minél több erdei folyamat esetében valósuljon meg a fenntarthatóság. Ehhez a fenntarthatóság e cikkben bemutatott, ún. kapacitás-alapú értelmezése szükséges, és az, hogy ennek az értelmezésnek megfelelő fenntarthatósági indikátorokat dolgozzunk ki. Ez a tartamos fahasználat évszázados hagyományaira építő, továbbfejlesztett szemlélet az erdőgazdálkodáson túlnyúlóan is segíthet a környezeti fenntarthatóság megvalósításában.

Az erdőgazdálkodás fenntartható öröksége

Háromszáz éves a „tartamosság” szakkifejezés. Szakkönyvben, egy szakmai koncepció megjelenítésére először Hans Carlowitz használta az 1713-ban megjelent „Sylvicultura oeconomica, oder haußwirthliche Nachricht und Naturmäßige Anweisung zur wilden Baum-Zucht” (hozzávetőleges fordításban: Sylvicultura oeconomica, avagy a természetes erdők termesztésére vonatkozó ökonómiai újdonságok és előírások) c. könyvében. Ezt a könyvet tartják az erdőgazdálkodásról szóló első átfogó, a kor valamennyi fontos gazdálkodási ismeretét összefoglaló könyvnek, Carlowitzot pedig a tartamos erdőgazdálkodás atyjának. Carlowitz e könyvében nem elégedett meg az akkor az erdőkkel kapcsolatban gyakran használt szakkifejezésekkel. Az erdőket szerinte úgy kell védeni, ill. természetni, hogy azok „folyamatos, állandó és tartamos hozamot” („nachhaltende Nutzung”) adjanak¹. Ezen keresztül kapott a „tartamosság” speciális, az utóbbi időben kibővülő, és már nemcsak szakszövegekben használt tartalmat.

A tartamosság fogalma azonban nem Carlowitztól származik. E fogalmat az erdők kiélésének: túlhasználat miatti eltűnésének és degradálódásának következményeit átélő korábbi generációk alakították ki, kényszerűségből. A természet kiélése természetesen évezredek óta zajlott. Már Platón beszámol 9 évezreddel előtte élt görög ősei erdőirtásairól, és ez a folyamat a középkori ipar fejlődésével gyorsult fel. Maga Car-

lowitz is, aki a szászországi bányászati hivatal vezetőjeként többek között a bányák faanyaggal történő ellátásáért volt felelős, át kellett élje azt, hogy az erdők megfogyatkoztak. Ezt a nyilván nem fenntartható folyamatot meg kellett gátolni, az egyszerű használatból át kellett térni a gazdálkodásra, és ez vezette Carlowitzot arra, hogy a tartamosság fogalmának központi szerepet tulajdonítson az erdőgazdálkodásban.

A Carlowitz korában élő embereket nagyon is sújtó kereskedelmi és megélhetési válságokból nem sikerült tanulnia az emberiségnek. Azóta e válságok sokfelékk lettek és kiterjedtek; ma már különböző pénzügyi válságok, a meg nem újítható nyersanyagok és életszükségleti anyagok (pl. ivóvíz) kimerüléséből adódó válságok, valamint az környezetünk szennyezőanyag-felvételi képességét próbára tevő környezet-szennyezési válságok sokaságát éljük át. A „fenntarthatóság” tágabb értelemben vett, a többi gazdasági ágazatban alkalmazható koncepciója még mindig nem alakult ki, és ezért szélesebb körben mind a mai napig nem terjedhetett el,

pedig erre most már nagyon nagy szüksége volna az emberiségnek. Ezért is időszerű lerögzíteni, hogy az európai erdőgazdálkodásban idővel a szakmai kultúra alapjává vált a Carlowitz és mások hatására kifejlődött „tartamosság”-koncepció, aminek következtében ma nem túlzás azt állítani, hogy az erdőgazdálkodásban megvalósult a tartamos gazdálkodás. Ezt a tényt felhasználjuk a fenntarthatóság általánosított, működőképes koncepciójának a kialakításához.

A tartamosság alapjai

Az erdőgazdálkodás tartamosságának az alapja közismerten a következő: ahhoz, hogy hosszú távon lehessen fát termelni, szükségszerű az erdőket felújítani. Más-

Carlowitz: Sylvicultura oeconomica c. 1713-as könyvének címlapja

¹⁾ Grober, U. 1999. Der Erfinder der Nachhaltigkeit. URL: <http://www.agenda21-treffpunkt.de/archiv/99/pr/zei4898nachhalt.htm>

ként megfogalmazva: hosszú távon ki-termelni csak annyi faanyagot lehet, amennyi megtermelődött. Ez azonban önmagában még nem elég annak a meghatározásához, hogy mennyi faanyagot is termelhesünk ki, márpedig a tartamos gazdálkodáshoz szükség van ennek ismeretére.

E faanyagmennyiség meghatározásá-ra, és ezen keresztül a tartamosság biztosítására többféle módszer is kialakult az idők során. Az egyik legegyszerűbb módszer az ún. térszakozás, amikor egy adott erdőterületnek minden évben annyiad részéről engedik elvégezni a véghasználatot, ahány éves vágásfordulóval kezelik az adott erdőt. Így körbejárva a területen minden évben annak más, de ugyanakkora részén végeznek fakitermelést, és mire ismét ugyanahhoz a területhez érnek vissza, a felújuló erdő ismét vágásérett lesz. Ez azonban csak akkor vezethetne időben állandó hozamhoz, ha minden termőhelyen minden fafaj ugyanannyi faanyagot termelne. Mivel ez nincs így, ezért a terület helyett a tömegszakozásban a faállományok más jellemzői: a fakészlet, ill. a növedék váltak a kitermelhető faanyag mennyiség meghatározásának tényleges mértékévé. Ehhez azonban megfelelő erdőbecslési módszerekre, többek között fatermési táblákra volt szükség; a fatermési táblák első generációját 1795-től kezdődően kezdték publikálni (Paulsen, ill. Hartig német tudósok munkája eredményeként).

Ma az erdőterületek részletes, a korosztályokra is kiterjedő leltározásának köszönhetően elvben még részletesebb hozamszabályozásra van lehetőségünk. A szabályozás egyik alapinformációja, egyben a tartamosság mértékének jellemzésére szolgáló adat – idegen szakkifejezéssel indikátora – a fakitermelés és a növedék aránya. Ezeket a mennyiségeket 21. századi technológiákkal sokkal pontosabban tudjuk becsülni, mint amire a 18. században lehetőség volt. Ennek segítségével elvben hosszú távon biztosíthatjuk a fatermesztés tartamosságát, ami akkor valósul meg, ha (a pontosság kedvéért a mortalitást is magában foglaló) faki-

termelés nagysága hosszabb távon kisebb, mint a növedék.

Mi a fenntarthatóság?

A tartamosság fogalma az utóbbi évtizedekben abban az értelemben is továbbfejlődött, hogy az erdőgazdálkodás feladata ma már nemcsak a faanyag-mennyiség, hanem az összes erdei termék és szolgáltatás hosszú távon nem csökkenő hozamának a biztosítása. Az erdőgazdálkodásban ezt a valamennyi erdei termékre és szolgáltatásra kiterjedő tartamosságot hívjuk fenntarthatóságnak.

A fenntarthatóság ezen túlmenően olyan tág értelmezést kapott, hogy a fogalmat ma már valamennyi nemzetgazdasági ágazatra alkalmazzuk, a nyersanyagok kibányászásától kezdve azok feldolgozásán, szállításán keresztül a hulladékok kezeléséig, szociális kérdésekig és a közgazdaságtanig. Ezt a fogalmi kiterjesztést azonban még nem mindig követte egy olyan folyamat, amelyiknek eredményeként megfelelő módszertanunk volna e gazdasági és társadalmi folyamatokban értelmezhető „hozamok” szabályozására, ill. arra, hogy ellenőrizzük, e hozamokkal kapcsolatban a fenntarthatóság biztosított-e. Nem vált köztudottá, hogyan kell a nyersanyagokkal vagy környezetünk hulladékélfelvő-képességével fenntartható módon gazdálkodni.

Ez igaz az erdőgazdálkodás nem fa alapú termékeire és szolgáltatásaira is. Kb. húsz év óta folyik az európai erdők ún. kritérium- és indikátorrendszerének³ fejlesztése. E rendszer célja az, hogy az erdőgazdálkodás fenntarthatósága szempontjából fontos folyamatokat monitorozza, és a megfigyelt állapotok és állapotváltozások elemzésével a fenntarthatóságra nézve megfelelő információkat szolgáltatson az erdőgazdálkodás valamennyi döntéshozója számára.

A rendszer, amelynek adatait európai szinten összesítik⁴, legkorábban 1990-től tartalmaz adatokat az egyes országok szintjén, 5-10 éves adatgyűjtési gyakorisággal. (A messze legnagyobb területű, és messze a legtöbb erdővel

Hans Carl von Carlowitz

rendelkező Oroszország is része a rendszernek.) Az alapadat-bázis több mint 100 statisztikából származó adatokból áll. Ezekből aztán 35 számszerűsíthető ún. indikátort állítanak elő, amelyek azt hivatottak mérni, hogy a vizsgált folyamatok fenntarthatók-e vagy nem⁵. (Az indikátorokat 6 fő csoportba – ún. kritériumokba – sorolják; a rendszer emellett tartalmaz 17 nem számszerűsíthető, a szakpolitikák, intézmények és egyéb szabályozási eszközök meglétére, ill. minőségére utaló indikátort is.)

E cikknek nem célja a fenntarthatóság jelenlegi állapotának vizsgálata minden egyes indikátor elemzésén keresztül. Azt azonban kiemeljük, hogy ezen indikátorrendszer még a fejlesztésének az elején jár, mert az indikátorok jelentős része csak valamilyen, az erdőre vonatkozó statisztikáknak az időbeli alakulását mutatja, anélkül azonban, hogy vizsgálná, hogy e változásoknak milyen köze volna a fenntarthatósághoz.

Ez megérthető akkor, ha az indikátorok használatának céljából indulunk ki. A cél az – csakúgy, mint a fatermesztés tartamosságának elemzésénél – hogy lássuk, mennyi termék, ill. szolgáltatás, általánosan fogalmazva kapacitás keletkezik, mennyi az ezekből igénybe vett mennyiség, a hozam, és ez a két mennyiség hogyan viszonyul egymáshoz. E viszonyítás alapja az erdők gomba-, vadhús- és ivóvíztermelő képessége, erózió és árvíz elleni védőképessége, levegő tisztítási és szénlekötő képessége, és minden más termék és szolgáltatás képessége esetében is az, hogy

²⁾ Somogyi, Z. 1994. Hogyan lehet mérni a tartamosságot? Erdészeti Lapok CXXIX. 12: 362-364.

³⁾ http://www.foresteurope.org/sfm_criteria

⁴⁾ http://www.foresteurope.org/documentos/State_of_Europes_Forests_2011_Report_Revisioned_November_2011.pdf

⁵⁾ Egy korábbi cikkben kísérletet tettünk e rendszer bemutatására, és a hazai erdőgazdálkodás fenntarthatóságának elemzésére, l. Somogyi, Z. 2007. A hazai erdőgazdálkodás tartamosságáról nemzetközi összehasonlításban. Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap kiadványa. URL: http://www.aec.hu/downloads/kutato_i_nap_2007.pdf

véges világban élünk, melyben minden folyamatra érvényes az anyag és energia megmaradásának törvénye. Ha az erdő említett képességeit kapacitásoknak hívjuk, akkor ez a törvény megfogalmazható úgy is, hogy az erdei kapacitások mennyisége bármely időszak alatt véges. Ugyanilyen fontos azonban azt is rögzíteni, hogy e kapacitások újratermelődnek, vagy újratermelhetők.

Egy kapacitáshasználat fenntarthatóság, teljesülését valamilyen időszakok (időegységek) alatt megisméltlődő folyamatokra vizsgáljuk. Így pl. elemezhetjük az évenkénti fakitermelések szintjét. Azt, hogy a folyamatok hosszabb távon fenntarthatók vagy nem, a következő mennyiségek mérlegelésével elemezhetjük:

- a nem megújítható kapacitások mennyisége (betűjellel: K_{nm} ; ilyen pl. az emberiség kőolajkészlete, de ilyennek tekinthető az őserdőknek mint ember által érintetlen erdőknek a fakészlete);
- az egységnyi idő alatt megújuló, vagy megújítható kapacitások mennyisége (K_m ; az erdőben ez nem más, mint az éves növedék, az egyszerűség kedvéért most az éves mortalitással csökkentve);
- az egységnyi idő alatt létesíthető új kapacitások mennyisége ($K_{új}$; ilyen pl. az erdőtelepítésekéből adódó új fakészlet);
- a kapacitások egységnyi idő alatt történő használatának mértéke (H ; ilyen mennyiség pl. az évente kitermelt famennyiség).

A levezetés mellőzésével, és feltételezve, hogy minden évben minden mennyiség mindig ugyanakkora, kiszámítható annak az időszaknak a hossza, ameddig a kapacitás használata (például a fakitermelés) fenntartható:

$$T = K_{nm} / (H - K_m - K_{új}).$$

Az egyenletről látható, hogy minél nagyobb a H , a (fa)használat mértéke, annál rövidebb ideig tartható fenn a használat; de az is, hogy ha K_m -nek, kapacitások megújításának, és $K_{új}$ -nek, az újonnan létrehozott kapacitásoknak az

A *Sylvicultura oeconomica* első lapja

összege egyenlő vagy nagyobb, mint a fahasználat, akkor a használat akár végtelen ideig is fenntartható.

Alkalmatlan indikátorok

A fenntarthatóság mérésére, arra, hogy tudjuk, egy emberi tevékenység fenntartható-e, vagy meddig fenntartható, sokféle ún. indikátort használnak. Ezek többsége számszerűsíthető, és valamilyen statisztikai adattal egyenlő, vagy abból következhet le. Sajnos azonban ezeknek a többsége semmilyen viszonyban nincs a fenntarthatóság bemutatott értelmezésével.

Egy ilyen, az erdőszet fent említett rendszerében alkalmazott indikátor pl. az erdőtüzek évenkénti területének nagysága. Erről többé-kevésbé pontos adatokat gyűjtenek az egyes országok; és ez az indikátor az említett rendszer 2007-es kiértékelése⁶ szerint „kedvezőtlen”, ha – egy korábbi időszakhoz képest – az erdőtüzek területe nagyobb, és „kedvező”, ha az erdőtüzek területe

kisebb lesz. (Hasonló szemléletben értékelte az erdőtüzeket korábban a FAO is.) Ez a fajta megközelítés nem veszi figyelembe, hogy az erdőtüzek bizonyos mértékű, gyakoriságú és területi eloszlású előfordulása – legalábbis bizonyos erdő-típusokban – természetes, szükséges jelenség. E helytelen felfogás 1988-ban tragikusnak bizonyult a Yellowstone Nemzeti Parkban, ahol korábban évtizedekig elnyomták a természetes erdőtüzeket. Ennek következtében, a védelem alatt álló területen a fakitermeléssel nem érintett erdőkben a tüzek hiányában el nem égett holt faanyag mennyisége folyamatosan halmozódott. Egy különlegesen száraz évben aztán lángra gyúlt a Park, és jelentős része a természetesnél sokkal intenzívebb tüzekben leégett. Azóta sok mindent megváltoztattak a Park kezelésének módszereiben; többek között jobban figyelik, és legalábbis bizonyos helyeken csökkentik az éghető anyag mennyiségét.⁷

Teljesen nyilvánvaló, hogy az erdőtüzeknél nem a terület ég el, és ezért nem a tűz területe az, amit figyelni kell, hanem az éghető holt szervesanyag mennyisége. Ez az a mennyiség, amit indikátorként kellene tehát használni az erdőtüzek monitorozására. Ezt az információt – nem feltétlenül ebből a célból – sok országban egyébként is gyűjtik. Azonban ahhoz, hogy a leírt egyenletnek megfelelően tudjuk értékelni az erdőtüzek múltbeli és jövőbeli mennyiségi alakulását, tudni kéne azt is, milyen mennyiség „jó” az erdőnek, ill. mennyi lehet e mennyiség legnagyobb értéke úgy, hogy elkerülhessük a Yellowstonehoz hasonló katasztrófákat.

Egy másik, az erdővel is kapcsolatos, globálisan használt indikátor az ún. ökológiai lábnyom, ill. ennek egyik eleme, az ún. szén-dioxid lábnyom⁸. Ezt (egy-egy országra vagy az egész Földre vonatkoztatva) úgy számítják ki, hogy a becsült szén-dioxid-kibocsátás óceánok által el nem nyelt részének nagyságát elosztják az erdők növedékének mint szennyelési kapacitásnak a nagyságával. Szemben a fakitermelésekkel, ahol a fahasználatához viszonyítjuk, a növedék itt nem megfelelő mennyiség, mert az erdők növedékéből adódó szénlekötés egy jelentős része éppen a fakitermelések elhelyezésére fordítódik, így az erdők tényleges szennyelőképessége a növedékből számolhatóknál sokkal kisebb.

⁶ State of Europe's Forests 2007 - the MCPFE report on sustainable forest management in Europe, Köhl, M., Rametsteiner, E. (eds.), Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, Liaison Unit Warsaw. URL: http://foresteurope.org/documentos/state_of_europes_forests_2007.pdf

⁷ Franke, M. A. (2000) Yellowstone in the Afterglow. National Park Service. URL: <http://www.nps.gov/yell/planyourvisit/upload/full-2.pdf>

⁸ http://www.footprintnetwork.org/pt/index.php/GFN/page/carbon_footprint/

Sőt, ha a fakitermelés éppen akkora, mint a növedék (ami a tartamos gazdálkodásnál még éppen elfogadható), akkor az erdők szénelnyelő képessége nulla, és a leírt módon számolt hányadossal azonos lábnyom végtelen nagy értéket vesz fel, ami nyilvánvalóan helytelen.

A helyesen értelmezett fenntarthatóság és annak indikátorai

A fenntarthatóság meghatározásához tehát első lépésként minden esetben arra van szükség, hogy meghatározzuk a fenntarthatóság szempontjából ténylegesen fontos folyamatokat. Ezután elemezni kell azt, hogy e folyamatok milyen körülmények között, ill. milyen távon eredményezhetik a kapacitások és a használatok megfelelő arányát. Végül azt kell mérlegelni, hogy e körülmé-

nyek, ill. az elemzés alapján adódó időtáv számunkra megfelelő-e. Másként fogalmazva ki kell számítanunk az egyenlet $K_{mm} / (H - K_m - K_{up})$ tagjának értékét, és meg kell vizsgálni, hogy az ily módon megkapott időszak-hossz elegendőnek tekinthető-e ahhoz, hogy a kapacitáshasználatot fenntarthatónak tekintsük.

Ehhez hasonló módon, a fenntarthatóság méréséhez olyan indikátorokra van szükség, amelyek a fenti folyamatokat jól modellezik és írják le. Ennek szemléltetésére számítsuk ki azt, hogy mennyi széndioxid-kibocsátás engedhető meg hazánkban, ha azt akarjuk, hogy a kibocsátás miatti globális felmelegedés ne lépje túl a veszélyességi határnak tartott 2°C-os értéket⁹, és feltételezzük (csak a demonstráció érdekében), hogy a többi ország sem lép túl a számára kiszámított kibocsátási értékeket. A jelenlegi legjobb becslések¹⁰

alapján azt valószínűsítjük, hogy a felmelegedés mértéke akkor nem lépi túl az említett maximális értéket, ha az emberiség teljes kibocsátása (figyelembe véve a lehető legrosszabb forgatókönyvet) 2100-ig nem haladja meg az 1790 milliárd t CO₂ egyenértéket. Ez azt jelenti, hogy a következő mintegy kilenc évtizedben éves átlagban 1790/90 ≈ 20 milliárd t CO₂ egyenérték lehet az éves kibocsátás; ez kb. csak 40%-a (!) a jelenlegi szintnek. Ha ezt a kibocsátást a Föld népességével: 7 milliárd fővel elosztjuk, fejenként átlagosan évi 2,85 t CO₂ egyenérték értéket kapunk. Hazánkra számítva a jelenlegi egy főre jutó éves kibocsátás mintegy 6,7 t CO₂ egyenérték/fő, vagyis két és félszerese a megengedhetőnek. A tényérték és a cél-érték közti különbség alkalmas a kibocsátások fenntarthatatlanságának indikálására, és belőle levezethetők azok a szükséges lépések (beleértve az esetleges erdészeti szakpolitikákat is), amelyekkel újra létrehozható volna az emberiség kibocsátásainak fenntarthatósága (legalábbis elméletileg, hazánk szintjén).✿

⁹ Schellnhuber, H.J., Cramer, W., Nakicenovic, N., Wigley, T., Yohe, G. (eds.) 2006. Avoiding Dangerous Climate Change. Cambridge University Press, pp. 406.

¹⁰ UNEP 2012. The Emissions Gap Report 2012. United Nations Environment Programme (UNEP), Nairobi.

Az erdészeti szakszemélyzet rendészeti tájékoztatása

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (erdőtörvény) előírja, hogy az erdőgazdálkodó erdőgazdálkodási tevékenysége szakszerűségének biztosítása érdekében erdészeti szakszemélyzetet köteles alkalmazni. A kötelezettség alól az az erdőgazdálkodó mentesül, aki maga is szerepel az erdészeti szakszemélyzeti névjegyzékben. Az erdőtörvény a fentiekkel összhangban az erdőgazdálkodás jogszerűsége és szakszerűsége tekintetében az erdőgazdálkodó mellett az erdészeti szakszemélyzet részére is számos felősséget és kötelezettséget rögzít.

Az erdészeti szakszemélyzet szakmai tevékenységének részletes szabályozását az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet nyilvántartásba vételének és nyilvántartásból való törlésének, továbbképzésének, szolgálati tevékenységének részletes szabályairól, valamint az erdészeti hatósági és igazgatási feladatokat ellátó személyek szolgálati tevékenységének egyes szabályairól szóló 71/2010. (V. 13.) FVM-rendelet tartalmazza. Az erdészeti szakszemélyzetben belül megkülönböztetünk jogosult erdészeti szakszemélyzetet és erdészeti

szakszemélyzetet. A különbség közöttük az, hogy a jogosult erdészeti szakszemélyzet már rendelkezik legalább két éves szakmai gyakorlattal, valamint részt vett a fenti jogszabályban előírt, az erdészeti hatóság által az erdészeti szakszemélyzet részére szervezett hatósági továbbképzéseken. Az erdőgazdálkodás szakmai irányítását teljes joggal csak a jogosult erdészeti szakszemélyzet végezheti.

Az erdészeti szakszemélyzet erdőőrzési feladatokkal is megbízható. Ennek érdekében az erdészeti szakszemélyzetként nyilvántartásba vett személyek rendészeti célú intézkedési és kényszerítőeszköz alkalmazási jogosultságokkal is rendelkeznek. Az erdőőrzési feladatok szabályozása 2013. január 1-jétől megváltozott. A változásokról szóló tájékoztatást és a kapcsolódó új jogszabályokat az alábbiakban ismertetjük:

- *Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény /2013. január 2-től hatályos állapot/.*

- *A rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonorok képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 68/2012. (XII. 14.) BM-rendelet.*

- *A rendészeti feladatokat ellátó személyek szolgálati igazolványának és a szolgálati jelvényének kiadásához kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díjról szóló 69/2012. (XII. 14.) BM-rendelet.*

- *A rendészeti feladatokat ellátó személyek, valamint a fegyveres biztonsági őrök rubázati ellátására vonatkozó részletes szabályokról szóló 70/2012. (XII. 14.) BM-rendelet.*

- *A rendészeti feladatokat ellátó személyek és a segédfelügyelők által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéséről és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról szóló 86/2012. (XII. 28.) BM-rendelet.*

- *Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységét támogató segédfelügyelőről szóló 65/2012. (XII. 13.) BM-rendelet.*

Forrás: erdo.kormany.hu